

Lielais dīkgliemezis

Lymnaea stagnalis

Lielais dīkgliemezis sastopams ezeros un dīķos. Tas elpo atmosfēras skābekli, tādēļ nereti redzams uzrāpiet pa kādu augu stumbru līdz ūdens virsmai un atvēris elpatveri, kas izskatās kā neliels caurumiņš gliemeža sānos. Evolūcijas gaitā dīkgliemeži atgriezušies dzīvot ūdenī pēc tam, kad viņu senči bija kļuvuši par sauszemes gliemežiem.

Meža pūce

Strix aluco

Meža pūce ir visbiežāk sastopamā no 13 Latvijā reģistrētajām pūču sugām. Tās krāsa variē no gaiši pelēkas līdz tumši rūsganbrūnai. Ligzdu meža pūce pati negatavo, mazuļu audzēšanai tā meklē lielus koku dobumus. Pavasara pievakarēs bieži dzirdama pūču tēviņu ūjināšana „huū hu huhuhū” vai spalgie mātišu saucieni „ki-vik”. Parasti pūces sāk perēt aprīļa vidū. Bargās un sniegotās ziemās pūcēm ir grūti sagādāt pārtiku, jo biežais, nereti ar sērsnas kārtu klātais sniegs neļauj piekļūt peļveidīgajiem grauzējiem, kuri pavada ziemu zem sniega. Vasarā, ja gadās uziet pūču mazuļus, tos nekādā gadījumā nevajadzētu aiztikt un „glābt”. Jāatceras, ka pūču mazuļi ligzdu atstāj pirms iemācās lidot, tāpēc labākais, ko šādos gadījumos var darīt, ir pūcēnus uzcelt kāda koka zarā.

Pūcēnu vecāki ir turpat tuvumā un vēro jūs!

LOB sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi aicina sabiedrību gatavot un izvietot mākslīgās ligzdvietas – pūču būrus. Instrukcijas, kā pašam izgatavot pūču būri, pieejamas LOB interneta lapā www.lob.lv.

Kulšēnu sēravots

Lielākais avots Zemgalē un, iespējams, visā Latvijā, atrodas līdzekumā uz ZA no Ozolaines ciema, ap 300 m no Kulšēnu mājām. Avots izplūst lecavas pietekas – Avotu grāvja labajā krastā, mitras pļavas vidū, 7 x 15 m plašā iedobē. Pirmoreiz milzīgo avotu aprakstījis dabas pētnieks Zelmārs Lancmanis 19.gs 20.gados. Kopš 2001. gada tas ir aizsargājams dabas piemineklis, un ap to izveidota aizsargājamā teritorija ir nedaudz lielāka par 20 hektāriem.

Grundulis

Gobio gobio

Grundulis ir jutīgs pret ūdens piesārņojumu, kādēļ tas izvēlēts par gada zivi. Dzīvo upēs ar smilšainu gultni, arī dažos ezeros. Raksturīgākās pazīmes – pie mutes divi taustekļi. No akmeņgrauža atšķiras ar augstāku ķermeni, spīdīgiem sāniem un "V" veida astes spuras formu. Uzturēšanās vietas – upes ar nelielu straumi un smilšainas sēres.

Zaļā mušmire

Amanita phalloides

Zaļā mušmire tiek uzskatīta par Latvijas indīgāko sēni, jo 90% saindēšanās gadījumu beidzas ar nāvi. Īpaši bīstama tā ir tāpēc, ka saindēšanās pazīmes parādās ļoti vēlu – pēc 10-30 stundām. Zaļā mušmire Latvijā sastopama bieži, aug lapu koku un jauktos mežos, parkos, trūdvielām bagātās augsnēs. Par gada sēni izvēlēta, lai pievērstu sabiedrības uzmanību indīgo sēņu bīstamībai. Īpaša uzmanība jāpievērš tam, ka zaļās mušmires bieži aug vecos, lieliem ozoliem bagātos parkos, tajos bieži atrodas lauku skolas, tādēļ īpaši svarīgi ir informēt bērnus par šo bīstamo sēni. Sēnes cepurīte ir 5-12 cm plata, sākumā olveida vai zvanveida, vēlāk izpletusies gaiši zaļa vai olīvbrūna, reizēm ar baltām pārslām. Mitrā laikā lipīga, sausā zīdaini spīdīga. Mīkstums balts, mīksts ar medus smaržu un riektu garšu. Kātiņš 8-15 cm garš, 1-2,5 cm resns, balts, ar tikko saskatāmu zigzagveida rakstu, ar baltu, rievotu, reizēm izzūdošu gredzenu.

Ošu pļavraibenis

Euphydryas maturna

Šis Eiropā aizsargājams taurenis sastopams ošu mežos ar dažādu koku vecuma struktūru, laucītēm un izgāztu koku radītu patvērumu, ar ziediem bagātās mežmalās un meža pļavās. Tauriņi lido galvenokārt jūnijā. Kāpuri barojas uz ošiem vasaras otrā pusē un uz lakstaugiem pavasarī pēc pāriziešanas. Gada kukaini visvairāk apdraud ošu mežu platību samazināšanās. Latvijā ošu pļavraibeņa stāvoklis ir labvēlīgs, pie mums šī suga sastopama astoņās īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

Eiropas platausis

Barbastella barbastellus

Eiropas platausis ir viena no visapdraudētākajām sikspārņu sugām Latvijā, kas ir iekļauta arī ES Biotopu direktīvā. Eiropas platausi var dēvēt par konservatīvu, jo tas par mājvietu izvēlas vecas, neremontētas ēkas, vecu muižu pagrabus un lielus, vecus, nekoņtus muižu parkus – vietas, kurās dzīvo un barojas daudzi dzīvnieki. Eiropas platausis nespēj pielāgoties mūsdienu apstākļiem, tādēļ, sakojot vidi, nedrīkst ļaut iet bojā tās iemītniekiem. Galvenā barība – sīkie naktstauriņi. Eiropas platausi var atšķirt pēc platām trijstūrveida ausīm, kuras virs pieres saaugušas kopā. Apmatojums garš, divkrāsains – matu saknes tumšbrūni, gali iedzelteni vai gaiši pelēcīgi (neredzot ausis, viegli ir sajaukt ar ziemeļu sikspārni). Purna un lidplēves āda brūna. Augums: 45 – 58 mm. Latvijā pētnieki plataušus atraduši atsevišķās vietās Vidzemē un Zemgalē. Visticamāk, ka tie ir sastopami arī citur Latvijā, tomēr ne īpaši lielā skaitā.

Pusmēness ķekarpaparde

Botrychium lunaria

Ķekarpapardes ir mazi daudzgadīgi augi, kas pieder čūskmēlišu dzimtai. Tām nav ziedu, jo vairojas ar sporām. Ķekarpapardes ir reti vai pat ļoti reti sastopami augi gan Latvijā, gan visā Baltijas jūras reģionā. Cilvēka darbība – izmīdīšana, uzāršana, teritoriju apmežošana, pļavu aizaugšana ar krūmiem u.c. – samazina jau tā reto ķekarpaparžu sastopamību. Latvijā pazīstamākā ir pusmēness ķekarpaparde – neliels, līdz 20 centimetrus augsts augs, kas sastopams sausos biotopos ar skraju augāju – pļavās, mežmalās, skrajos priežu mežos. Aug veidojot nelielas grupas vai arī atsevišķi. Ķekarpapardes ir grūti pamanāmas. Ieraudzīt pusmēness ķekarpapardes virszemes daļu var vasaras sākumā, jo vasaras otrajā – pusē augs pastāv tikai augsnē. Savu latvisko nosaukumu pusmēness ķekarpaparde ieguvusi mazo, pusmēness formas lapu plūksnu dēļ, pēc kurām to var labi atšķirt no citām līdzīgām ķekarpaparžu sugām.

Informācija no Latvijas Ornitoloģijas biedrības,
Latvijas Dabas muzeja,
Latvijas Entomoloģijas biedrības,
Latvijas Malakologu biedrības,
Latvijas Botāniķu biedrības,
Latvijas Mikologu biedrības,
Latvijas Makšķermeņu asociācijas
un Latvijas Petroglifu centra.

Dabas simboli 2011